

საქმე #010210016001482422

საქართველოს უზენაესი სასამართლო

გ ა ნ ჩ ი ნ ე ბ ა საქართველოს სახელით

საქმე №ას-242-242-2018

ას-242-242-2018 ხ-----ე

30 ნოემბერი, 2018 წელი,

ქ. თბილისი

სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა:

ეკატერინე გასიტაშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
მოსამართლეები: ზურაბ ძლიერიშვილი,
ბესარიონ ალავეძე

საქმის განხილვის ფორმა – ზეპირი განხილვა

სხდომის მდივანი - ლელა სანიკიძე

კასატორი – ლ— ხ-----ე (მოსარჩელე)

წარმომადგენელი - დ----- ვ-----ე

მოწინააღმდეგე მხარე – შპს „ქ----- ლიმიტედი“ შპს „ქ-----
----- (ჯორჯია)" (მოპასუხეები)

წარმომადგენელი - ზურაბ ქ-----ი

გასაჩივრებული გადაწყვეტილება – ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს
სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 30 ნოემბრის გადაწყვეტილება

კასატორის მოთხოვნა – გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და,
ახალი გადაწყვეტილების მიღებით, სარჩელის დაკმაყოფილება

დავის საგანი – ვალდებულების შესრულება

საკითხი, რომელზედაც მიღებულია განჩინება - საკასაციო საჩივრის უარყოფა

აღწერილობითი ნაწილი:

1. ლ--- ხ-----ეს (შემდეგში: მოსარჩელე, დაზარალებული ან კასატორი) და კვიპროსში მდებარე, კომპანია შპს „ქ----- ლიმიტედს“ (შემდეგში: პირველი მოპასუხე, კომპანია ან პირველი აპელანტი) შორის, 2012 წლის 13 აპრილს, შრომითი ხელშეკრულება გაფორმდა, რომლის თანახმად მოსარჩელე გემზე SKS SENNE მატროსად მუშაობდა (ტ. 1, ს.ფ. 23).
2. მოსარჩელემ, 2012 წლის აგვისტოში, გემის ბორტზე, ხელის მტევნის უმძიმესი ტრავმა მიიღო, კერძოდ, მტევნის მე-2 და მე-3 თითების ნების ძვლების მოტეხილობა. მოსარჩელეს პირველი დახმარება კანადაში, სენტ-ჯონსის საავადმყოფოში გაეწია, სადაც 3 ოპერაცია გაუკეთდა. ასევე დამატებით წერილობით განემარტა, რომ ამ დაზიანების მკურნალობისათვის არაერთი ქირურგიული მკურნალობა ესაჭიროებოდა (ტ. 1, ს.ფ. 68-80).
3. სენტ-ჯონსის საავადმყოფოდან გაწერის შემდეგ, დაზარალებული მკურნალობის კურსს ქ. ბათუმში მდებარე ს----- „მ-----ში“, 18 თვის განმავლობაში, გადიოდა. მას ფიზიოთერაპია და შრომითი თერაპიის სეანსები უტარდებოდა, მაგრამ ოპერაცია არ გაუკეთებია. შპს „მ-----ის“ 2013 წლის 18 დეკემბრის სამედიცინო ანგარიშის საფუძველზე, დაზარალებული საზღვაო სამსახურისთვის ვარგისად აღიარეს, თუმცა 5 კგ-ზე მეტი ტვირთის აწევის შეზღუდვით. ამავე ცნობის საფუძველზე საჭირო იყო დაზარალებულის მიერ რეაბილიტაციის კურსის გავლა /ყოველდღიური ვარჯიშები/ (ტ. 1, ს.ფ. 81-86).
4. სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს (შემდეგში: ექსპერტიზის ეროვნული ბიურო) 2014 წლის 13 თებერვლის N5000695114 დასკვნით, მოსარჩელეს მარჯვენა მტევნის მე-2 და მე-3 ნების ძვლების დიაფიზების არაკონსოლიდირებული მოტეხილობა დაუდგინდა მეტალოოსტეოსინთეზის ფონზე, ასევე - მარჯვენა მტევნის დეფორმაცია, ნების ძვლების დამოკლება და ფუნქციის მოშლა მე-2 და მე-3 ნების ძვლების ხარჯზე, მარჯვენა სხივის ნერვის დისტალური ტოტების ტრავმული ნევრიტი მე-2 და მე-3 თითების ფუნქციის ნაწილობრივი მოშლით. აღნიშნულ დასკვნაში მითითებულია, რომ დაზარალებული

ოპერაციულ მკურნალობას საჭიროებს (ტ. 1, ს.ფ. 87-97).

5. შპს „მ-----ას“ 2014 წლის 15 მაისის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ N5045/14 ცნობის მიხედვით, მოსარჩელეს ქირურგიული ოპერაციის შესახებ რეკომენდაცია მიეცა, კერძოდ, მარჯვენა მტევნის მე-2 და მე-3 ნების ძვლების ყალბი ძვლებიდან მეტალოკონსტრუქციების ამოღება, რეოტეოსინთეზის აუტოტრანსპლანტაციით. ასევე მიეთითა, რომ სასურველია ეს ოპერაცია კვლავ კანადაში გაკეთდეს (ტ. 1, ს.ფ. 98-101).
6. გერმანიის ქალაქ ჰამბურგში, BG CLINIC-ში, 2015 წლის დეკემბერში, ჩატარებული კვლევების მონაცემების მიხედვით, სადაც მოსარჩელე დამსაქმებელი კომპანიის ინიციატივითა და ხარჯებით იქნა მივლინებული, დადგინდა, რომ მას ორეტაპიანი ოპერაცია ესაჭიროება, რომლის ჩატარების შემდეგაც, შესაძლებელი იქნება სარეაბილიტაციო კურსის მოცულობის და ხანგრძლივობის განსაზღვრა და, საბოლოოდ, მისი ჯანმრთელობის მდგომარეობის და შრომისუნარიანობის დადგენა. საავადმყოფოს გაანგარიშებითა და მოწერილობით, პირველი ოპერაციის ხარჯები დაახლოებით 11 072 ევროა, რომელიც იშიფრება შემდეგნაირად: ძირითადი ოპერაცია - 7378, 68 ევრო, ერთადგილიანი ოთახის დამატებითი ღირებულება - 1694 ევრო და მთავარი ექიმის მკურნალობა - 2000 ევრო. პირველი ოპერაციის შემდეგ კი მეორე ოპერაციის ხარჯები დაზარალებულის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესაბამისად შეფასდება (ტ. 1, ს.ფ. 112-118).
7. დამსაქმებელი კომპანიის ინიციატივით მოსარჩელისათვის სს „ს-----ში“ ჩატარებული დამატებით გამოკვლევების შედეგად, 2016 წლის 1 ივნისს გაცემული ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ N4244 ცნობის სამკურნალო და შრომითი რეკომენდაციების მიხედვით, დადგინდა, რომ მოსარჩელეს BG CLINIC-ში ორეტაპიანი ქირურგიული ოპერაცია ესაჭიროება, რომლის ჩატარების შემდეგაც სარეაბილიტაციო კურსის მოცულობის და ხანგრძლივობის განსაზღვრა შესაძლებელი იქნება (ტ. 1, ს.ფ. 102-111).

8. სარჩელის საფუძვლები

- 8.1 მოსარჩელემ, 2016 წლის 25 აგვისტოს, სარჩელი აღძრა პირველი მოპასუხისა და შპს „ქ-----ის (ჯორჯია)“ (შემდეგში: მეორე მოპასუხე ან მეორე აპელანტი) წინააღმდეგ მის განკურნებამდე აუცილებელი სამედიცინო დახმარების გაწევის, აუცილებელი სამედიცინო დახმარების აუცილებლობის ვადით და 2016 წლის 1 აგვისტოდან, მოსარჩელის

განკურნებამდე ან/და მისი სამედიცინო მდგომარეობის განსაზღვრამდე (შრომისუუნარობის დადგენამდე), საბაზო ხელფასის, ყოველთვიურად 516 აშშ დოლარის, ანაზღაურების მოთხოვნით.

9. მოპასუხეების შესაგებელი

9.1 მოპასუხეები სარჩელს არ ცნობენ და მოითხოვენ, რომ სარჩელი არ დაკმაყოფილდეს.

9.2 მეორე მოპასუხე მიიჩნევს, რომ ის არასათანადო მოპასუხეა.

10. ბათუმის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება და დასკვნები

10.1 ბათუმის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის 20 აპრილის გადაწყვეტილებით სარჩელი დაკმაყოფილდა; მოპასუხეებს დაევაღათ, დაზარალებულს აუცილებელი სამედიცინო დახმარება მის განკურნებამდე გაუწიონ, აუცილებელი სამედიცინო დახმარების აუცილებლობის ვადით და 2016 წლის 1 აგვისტოდან, დაზარალებულის განკურნებამდე ან/და მისი სამედიცინო მდგომარეობის განსაზღვრამდე (შრომისუუნარობის დადგენამდე), აუნაზღაურონ საბაზო ხელფასი, 516 აშშ დოლარი.

10.2 საქალაქო სასამართლომ დავის გადაწყვეტისას საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის (შემდეგში: სსკ) 316-ე, 317-ე, 394-ე, 395-ე, 408-ე მუხლებითა და საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის (შემდეგში: სსსკ) მე-4, 102-ე, 105-ე მუხლებით იხელმძღვანელა.

10.3 სასამართლომ დაადგინა, რომ 2016 წლის ივლისიდან კომპანიამ მოსარჩელეს ავადმყოფობის დაფინანსება შეუწყვიტა. თუმცა, მანამდე 2012 წლის აგვისტოდან მომხდარი ინციდენტიდან შრომითი ურთიერთობის შეწყვეტამდე (2016 წლის ივლისამდე) კომპანიამ მოსარჩელეს ხელფასის სახით 25,650.7 აშშ დოლარი გადაუხადა. მოსარჩელის ტრანსპორტირებისა და რეპატრაციისათვის კომპანიამ 2,840.46 აშშ დოლარი გადაიხადა, ხოლო სამედიცინო ხარჯებისათვის კი - 188,480.73 აშშ დოლარი. აგრეთვე, კომპანიამ მოსარჩელეს შრომითი ხელშეკრულების შეწყვეტისას ჯამში 120,512.3 აშშ დოლარი გადაუხადა, საიდანაც 90,882 აშშ დოლარი, პირველი მოპასუხის განმარტებით, არის კოლექტიური ხელშეკრულების 25.3 მუხლისა და # 3 დანართის შესაბამისად შეზღუდული შესაძლებლობისათვის (შრომისუუნარობისთვის) 100%-იანი კომპენსაცია; 536,3 აშშ დოლარი არის 2016 წლის ივლისის თვის ხელფასი, ხოლო 29,094 აშშ დოლარი არის დამატებით ოპერაციისათვის გადასახდელი თანხა.

11. სააპელაციო საჩივრის საფუძვლები

11.1 ბათუმის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება მოპასუხეებმა სააპელაციო წესით გაასაჩივრეს მისი გაუქმებისა და, ახალი გადაწყვეტილების მიღებით, სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის მოთხოვნით.

12. სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება და დასკვნები

12.1 ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 30 ნოემბრის გადაწყვეტილებით აპელანტების სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა, ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2017 წლის 20 აპრილის გადაწყვეტილება გაუქმდა და დაზარალებულის სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

12.2 სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია წინამდებარე განჩინების 1-7 პუნქტებში მითითებული გარემოებები და დამატებით განმარტა, რომ საქმეში წარმოდგენილია არაერთი სამედიცინო ცნობა სამედიცინო დაწესებულებებიდან, რომელთა შესაბამისადაც შეიძლება იმ დასკვნის გაკეთება, რომ მოსარჩელის მიერ მიღებული მარჯვენა ხელის მტევნის დაზიანება აღმოჩნდა საკმაოდ მძიმე, რის გამოც მას აღარ გააჩნია შესაძლებლობა გემზე მეზღვაურად იმუშაოს (იხ. ექსპერტიზის დასკვნა, შპს „მ-----ის“ ცნობა, შპს „მ-----ას“ ცნობა, „ბგ კლინიკის“ დასკვნა, ტ. 1, ს.ფ. 82-დან, ს.ფ. 89-დან, ს.ფ.98-დან, 119-დან, ტ. 2, ს.ფ. 102-დან). სასამართლოს განმარტებით, მითითებული სამედიცინო ცნობების შესაბამისად ასევე შეიძლება იმ დასკვნის გაკეთება, რომ მოსარჩელე ქირურგიულ ჩარევას საჭიროებს, თუმცა, ასეთი ჩარევა მისთვის არის მხოლოდ შანსი და არა გარანტია, შესაძლებლობების სრულად აღდგენისა.

12.3 სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ საქმეზე დართული არაერთი სამედიცინო ცნობიდან იკვეთება რომ ვერც ერთი ექიმი ვერ აკეთებს პროგნოზს ოპერაციის შედეგად მოსარჩელის საბოლოო გამოჯანმრთელების შესახებ. პირიქით, ექიმები აცხადებენ, რომ მოსარჩელემ მარჯვენა ხელით არ უნდა აწიოს 5 კილოგრამზე მძიმე ტვირთი; პირველი ოპერაციის შედეგების შემდეგ გამოჩნდება მეორე ოპერაციის ჩატარების აუცილებლობა, ოპერაცია შეიცავს მნიშვნელოვან რისკებს მდგომარეობის გაუარესების ჩათვლით, თუმცა, ვერც პირველი და ვერც მეორე ოპერაციის წარმატებაზე ექიმები ვერ იძლევიან დამაკმაყოფილებელ პროგნოზს. კოლექტიური ხელშეკრულების

22.4 პუნქტის თანახმად სამედიცინო დახმარების განგრძობადი აუცილებლობა უნდა დადასტურდეს დამაკმაყოფილებელი სამედიცინო დასკვნებით. სასამართლომ მიიჩნია, რომ საქმეზე წარმოდგენილი სამედიცინო დასკვნები და ექიმთა მოსაზრებები არ იძლევა ამგვარი დასკვნის გამოტანის შესაძლებლობას. დასკვნების თანახმად დამაკმაყოფილებელი შედეგის მიღებას ვერც ერთი ექიმი ვერ პროგნოზირებს (ისინი საუბრობენ შანსზე და არა - გარანტიაზე). ამ დასკვნებში შემდგომი ოპერაციული ჩარევების შემდეგ მდგომარეობის გაუარესებაზეა საუბარი.

12.4 მოპასუხემ მოსარჩელეს რამდენჯერმე შესთავაზა კომპანიის მიერ დანიშნული ექიმის მიერ სამედიცინო შემოწმების გავლა, რათა დადგენილიყო შემდგომი მკურნალობისა და ოპერაციის წარმატების შანსები, თუ რამდენად იყო შესაძლებელი ჯანმრთელობის აღდგენა და როგორი იყო მოსარჩელის შეზღუდული შესაძლებლობის (შრომისუნარიანობის) დონე. თუმცა, მოსარჩელემ უარი განაცხადა ამგვარი შემოწმების გავლაზე და დაჟინებით ითხოვდა ოპერაციების დაფინანსებას იმ კლინიკაში, რომელიც მისი არჩევანი იყო და რითაც იგი ხელს უშლიდა მისი ჯანმრთელობის მდგომარეობის სათანადო შეფასებას ან შემდგომ ოპერაციულ მკურნალობას, არ ემორჩილებოდა კომპანიის მოთხოვნებს იმ კლინიკაში და იმ ექიმთან გამგზავრებასთან დაკავშირებით, რომელიც თავად მოპასუხის მიერ იყო შერჩეული. მოსარჩელის სურვილი იყო ამგვარი შემოწმების გერმანიაში ჩატარება.

12.5 საქმეში (ტ. 2, ს.ფ. 110) წარმოდგენილია პირველი მოპასუხის 2015 წლის 23 ივლისის წერილი, რომლითაც დაახლოებით 4-წლიანი ურთიერთობის შემდეგ კომპანია დაზარალებულს (მოსარჩელეს) მიმართავდა - „გწერთ ამ წერილს, რათა დაიწყოს ღონისძიებები... ხელშეკრულების მიხედვით. „იმისათვის, რომ განვიხილოთ ყველა შესაძლო პუნქტი, მათ შორის შემდგომი ოპერაციისა, ჩვენ დაგინიშნეთ სპეციალისტი, ხელის ქირურგი, ექიმი ა----- ა-----ი, რომელიც შეგამოწმებთ კერძო ჰოსპიტალში-იგიას პოლიკლინიკა, რომლის მისამართია.... კვიპროსი (და ა.შ.). ჩვენ ავიღებთ პასუხისმგებლობას კვიპროსზე თქვენს გამგზავრებასთან დაკავშირებით, ასევე ვკისრულობთ მგზავრობის და დაბინავების ყველა ხარჯს... თან ვურთავთ თანხმობის წერილს, რომელსაც უნდა მოაწეროთ ხელი და გამოგვიგზავნოთ რაც შეიძლება მალე. ამით ექიმ ა-----ს მიეცემა შესაძლებლობა იმსჯელოს საკითხზე და ამ შემთხვევის სამედიცინო პრობლემების გაანალიზების მიზნით, მოიპოვოს ინფორმაცია კანადის საავადმყოფოსგან და ექიმებისგან. ექიმი განიხილავს შემდეგ საკითხებს: 1) რამდენად არის შესაძლებელი შემდგომი ოპერაციის შედეგად თქვენი მდგომარეობის გაუმჯობესება. 2) იმ შემთხვევაში თუ შემდგომი ოპერაცია რეკომენდირებული იქნება, მაშინ კომპანია განიხილავს საკითხს იმის შესახებ, თუ ვინ და სად უნდა ჩატაროს ეს ოპერაცია. 3) თუ ხელის სპეციალისტი ქირურგი მიიჩნევს, რომ თქვენ მიაღწევთ თქვენი გამოჯანმრთელების შესაძლო მაქსიმუმს, მან უნდა დაადგინოს რამდენი პროცენტით დაკარგეთ შრომისუნარიანობა 50%-ით თუ მეტი. მიუხედავად იმისა, რომ ექიმი ა-----ი კომპანიის მიერ არის დანიშნული, თქვენი შრომის

კონტრაქტის თანახმად ის მაინც დამოუკიდებელი სპეციალისტი ხელის ქირურგია. მნიშვნელოვანია, რომ შემოწმების დროს მან მიიღოს თქვენგან რაც შეიძლება მეტი ინფორმაცია და განიხილოს თქვენი წინა სამედიცინო ჩანაწერები... მნიშვნელოვანია, რომ მას მიეცეს შესაძლებლობა დაელაპარაკოს კანადაში მყოფ ექიმს. გთხოვთ რაც შეიძლება მალე მოაწეროთ ხელი თანხმობის თანდართულ დოკუმენტს და დაგვიბრუნოთ უკან. ამავდროულად ჩვენ ვაგრძელებთ ავადმყოფისთვის გასაცემი კომპენსაციის გადახდას...“.

12.6 საქმეში (ტ. 2, ს.ფ. 113) წარმოდგენილია დაზარალებულის პასუხი ზემოაღნიშნულ წერილზე „თქვენს წერილში, საუბარია ჩემს შემდგომ ოპერაციაზე, შრომისუნარიანობის დადგენაზე. მე თანახმა ვარ ჩატარდეს გამოკვლევა... მხოლოდ გერმანიაში... რადგან გერმანია მედიცინის მხრივ ძალიან განვითარებულია და გამოცდილებით ერთ-ერთი ასეთი კლინიკაა „Evangelise Klinik“...“.

12.7 სააპელაციო სასამართლომ უდავოდ მიიჩნია, რომ მოპასუხე კომპანიამ მოსარჩელეს წლების მანძილზე მნიშვნელოვანი სამედიცინო დახმარება აღმოუჩინა. სამედიცინო დასკვნებით ცხადად და ნათლად დასტურდება, რომ დაზარალებული არ არის და ვეღარ იქნება მეზღვაურის პოზიციის დასაკავებლად ვარგისი. სასამართლოს შეფასებით, შრომითი ხელშეკრულების 22.4 მუხლი არ ავალდებულებს მხარეს (ამ შემთხვევაში კომპანიას) დაუსრულებლად და განუსაზღვრელი ვადით, მით უმეტეს სრული გამოჯანმრთელების პერსპექტივის არარსებობის პირობებში, განგრძობადი სამედიცინო დახმარება განახორციელოს და ამისათვის ფინანსური ხარჯები გაიღოს.

12.8 სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ შრომითი ხელშეკრულება მოსარჩელესა და კომპანიას შორის შეწყვეტილია, კომპანიამ მოსარჩელეს შრომისუნარიანობის კომპენსაცია გადაუხადა და ამის შემდგომ საბაზო ხელფასის გადახდის ვალდებულება კომპანიას არ ეკისრება /ხელშეკრულების 23.3-ე მუხლის თანახმად, უბედური შემთხვევის გამო შრომისუნარიანობის შემთხვევაში, საბაზისო ხელფასი გაიცემა ტრავმირებული მეზღვაურის განკურნებამდე ან მუდმივი შრომისუნარიანობის შესახებ სამედიცინო დასკვნის გაცემის მომენტამდე 25.2 მუხლის თანახმად. 25.2 მუხლის შესაბამისად, მეზღვაურის შრომისუნარიანობა განისაზღვრება კომპანიის მიერ დანიშნული ექიმის მიერ. თუ მეზღვაურის მიერ ან მისი სახელით დანიშნული ექიმი არ ეთანხმება შეფასებას, შესაძლებელია კომპანიის ან პროფკავშირის მიერ ერთობლივად მესამე ექიმის დანიშვნა, რომლის გადაწყვეტილება იქნება საბოლოო და მხარეთათვის სავალდებულო. 25.3 მუხლის თანახმად კი, კომპანია მეზღვაურს უხდის შრომისუნარიანობის კომპენსაციას, მე-3 დანართის შესაბამისად. ამასთან რაიმე სხვადასხვაობის პროპორციული გაანგარიშებით, 10 %-ზე ნაკლები შრომისუნარიანობის დადგენის შემთხვევის ჩათვლით. კოლექტიური ხელშეკრულების მე-3 დანართი განსაზღვრავს შრომისუნარიანობისათვის გასაცემი კომპენსაციის ოდენობას, რომელიც მეზღვაურისათვის 2012 წლის მდგომარეობით (იმ დროისათვის, როდესაც მოსარჩელემ მიიღო ტრავმა და შეწყვიტა მეზღვაურად გემზე მუშაობა) შეადგენს 100%-იანი შრომისუნარიანობისათვის 90,882 აშშ დოლარს/.

12.9 სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ კომპანიის მოთხოვნის მიუხედავად მოსარჩელემ არ გაიარა სამედიცინო შემოწმება მისი შემდგომი ოპერაციული მკურნალობისა და მისი შეზღუდული შესაძლებლობების

(შრომისუუნარობის) მოცულობის დასადგენად, კომპანიის მიერ შეთავაზებულ ექიმებთან და კლინიკაში. ამ გარემოების დადგენას თვით მოსარჩელემ შეუშალა ხელი, იგი რამდენიმე შეთავაზების მიუხედავად, არ მივიდა კომპანიაში ამ შემოწმების გასავლელად, მოსარჩელე არ დაეთანხმა კომპანიის მიერ 23 ივლისს მიწერილ წერილს, რათა გამგზავრებულიყო კვიპროსში შემდგომი ოპერაციული მკურნალობის თუ შრომისუუნარიანობის ხარისხის დასადგენად. კანადაში გამგზავრებას მან ფაქტობრივად უარით უპასუხა, იმ დასაბუთებით, რომ მისი სურვილი იყო გერმანიაში, რომელიმე კლინიკაში ჩაეტარებინა კვლევები, რადგან გერმანია სამედიცინო თვალსაზრისით უფრო წარმატებული ქვეყანაა. სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა იმაზე, რომ კოლექტიური ხელშეკრულებას ექიმის ან კლინიკის არჩევანის უპირატესობა მოსარჩელისათვის არ მიუნიჭებია.

12.10 ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ თავად მოსარჩელემ დაარღვია მხარეთა შორის არსებული სახელშეკრულებო დათქმები; მოსარჩელემ არ ისურვა შემოწმების გავლა (რომელიც დაადასტურებდა მის შემდგომ ოპერაციული მკურნალობის მიზანშეწონილობას ან შრომისუუნარიანობის ხარისხს განსაზღვრავდა) კომპანიის მიერ დანიშნულ ექიმთან, რითაც ხელი შეუშალა მტკიცებულების მოპოვებას შემდგომი მკურნალობის განგრძობადი აუცილებლობის მიზანშეწონილობასთან დაკავშირებით; იმ შემთხვევაში, თუ მოსარჩელე არ ენდობოდა და არ დაეთანხმებოდა კომპანიის მიერ დანიშნულ ექიმს, მან არ გამოიყენა შესაძლებლობა, რომელსაც მას კოლექტიური ხელშეკრულება აძლევდა (თავად მოეყვანა მისი არჩეული ექიმი. კონტრაქტი სხვა მესამე ექიმის კვლევებში ჩართვის შესაძლებლობასაც ითვალისწინებდა...).

13. სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობა განსჯადობაზე

13.1 სააპელაციო სასამართლოს შეფასებით საქართველოს საერთო სასამართლოებს მოცემულ საქმეზე საერთაშორისო კომპეტენცია არ გააჩნიათ. აღნიშნული განმარტება „საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ“ საქართველოს კანონის (შემდეგში: სპეციალური კანონი) მე-8 მუხლს ეფუძნება, ნორმის მიხედვით **საქართველოს სასამართლოებს აქვთ საერთაშორისო კომპეტენცია, თუ მოპასუხეს საქართველოში აქვს საცხოვრებელი ადგილი, რეზიდენცია ან ჩვეულებრივი ადგილსამყოფელი**. სპეციალური კანონის მე-9 მუხლის გათვალისწინებით საქართველოს სასამართლოების საერთაშორისო კომპეტენცია აქვთ იმ შემთხვევაში თუ:

ა) მოპასუხე რამდენიმე პირია და ერთ-ერთ მათგანს საცხოვრებელი ადგილი, რეზიდენცია ან ჩვეულებრივი ადგილსამყოფელი საქართველოში აქვს;

- ბ) ხელშეკრულებით განსაზღვრული ვალდებულებების შესრულების ფიგურა საქართველოში;
- გ) სარჩელი ეხება მართლსაწინააღმდეგო ან მასთან გათანაბრებული ქმედებით მიყენებულ ზიანს და ასეთი ქმედების ჩადენა ან ზიანის მიყენება საქართველოში მოხდა;
- დ) დავა ეხება იმ საწარმოს ფილიალს, რომლის რეზიდენციაც საქართველოშია;
- 13.2 დასახელებული სპეციალური კანონის მე-10 მუხლის თანახმად საქართველოს სასამართლოებს განსაკუთრებული საერთაშორისო კომპეტენცია აქვთ მხოლოდ იმ სარჩელებზე, რომლებიც ეხება:
- ა) უძრავ ქონებას, თუ ეს ქონება საქართველოშია;
- ბ) იურიდიული პირის ან მისი ორგანოს გადაწყვეტილებათა ნამდვილობას ან შეწყვეტას, როცა ამ იურიდიული პირის ან მისი ორგანოს რეზიდენცია საქართველოშია;
- გ) საქართველოს სასამართლოების ან სხვა ორგანოების მიერ იურიდიული პირების რეგისტრაციას;
- დ) პატენტის, სავაჭრო ნიშნის ან სხვა უფლების რეგისტრაციას, როცა ამ უფლებათა რეგისტრაცია ან რეგისტრაციის მოთხოვნა საქართველოში განხორციელდა;
- ე) იძულებითი აღსრულების ღონისძიებებს, როცა მათი მოთხოვნა ან განხორციელება საქართველოში მოხდა.
- 13.3. მოცემულ შემთხვევაში უდავოა, რომ მოსარჩელე მსახურობდა უცხო ქვეყნის დროშის ქვეშ მცურავ გემზე და ინციდენტი კანადაში მოხდა. ანუ ზიანი კანადაში დადგა. პირველი მოპასუხე არ არის საქართველოში რეგისტრირებული პირი, ხოლო მეორე მოპასუხე, სასამართლოს შეფასებით, არასათანადო მოპასუხეა, რადგან მასთან სახელშეკრულებო ურთიერთობაში არ იმყოფებოდა მოსარჩელე, ასევე, ეს კომპანია არ არის მოპასუხის ფილიალი საქართველოში.
- 13.4 უდავოა, რომ დაზარალებულთან შრომითი ხელშეკრულება გაფორმდა 2012 წლის 13 აპრილს, მეორე აპელანტი კი 2012 წლის 4 ოქტომბერს დარეგისტრირდა (ფაქტი დასტურდება ამონაწერით სამეწარმეო რეესტრიდან). ამასთან, მეორე მოპასუხე საწარმოს დამფუძნებელი პირველი მოპასუხე საწარმო არ არის, არამედ სულ სხვა იურიდიული პირია - „სი.ეს.ემ. ქრუ სერვის ლიმიტედი“. აღნიშნულიდან გამომდინარე მეორე აპელანტი საწარმო მოსარჩელის დამქირავებელი არ არის (ტ. 1, ს.ფ. 19-დან).

14. საკასაციო საჩივრის საფუძვლები

- 14.1. სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებაზე საკასაციო საჩივარი

წარმოადგინა მოსარჩელემ (დაზარალებულმა), გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და, ახალი გადაწყვეტილების მიღებით, სარჩელის დაკმაყოფილება მოითხოვა.

14.2. კასატორის მტკიცებით, ერთჯერადი თანხა შრომისუუნარობის კომპენსაცია 102 882 აშშ დოლარი, ხელშეკრულების 25-ე მუხლის საფუძველზე, სრული და საბოლოო შესრულების სახით, დაზარალებულის წინასწარი თანხმობის გარეშე და ამ უკანასკნელის სამედიცინო მდგომარეობის განსაზღვრამდე დაირიცხა მოსარჩელის პირად ანგარიშზე, რაც ამ უკანასკნელს უკანონო ქმედებად მიაჩნია. კასატორი მიიჩნევს, რომ კომპანიამ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულება, სამედიცინო დახმარების გაწევის თაობაზე, არ შეასრულა, დაუსაბუთებლად შეწყვიტა დაზარალებულის მკურნალობა და ვარაუდების საფუძველზე დაადგინა, რომ დაზარალებული 100%-ით შრომისუუნარო იყო, მაშინ, როდესაც, ჰამბურგში, BG Clinic-ში ორეგაპიანი ოპერაციის ჩატარება იყო დაგეგმილი, სადაც მოსარჩელე დამსაქმებელი კომპანიის ინიციატივითა და ხარჯებით იყო მივლენილი.

14.3. კასატორი არ ეთანხმება სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებას შემდეგ გარემოებათა გამო: სასამართლომ გადაწყვეტილების დასაბუთების დროს იხელმძღვანელა 2012-2014 წწ. კოლექტიური ხელშეკრულებით და განმარტა, რომ კოლექტიური ხელშეკრულების 22.4. პუნქტის თანახმად სამედიცინო დახმარების განგრძობადი აუცილებლობა უნდა დადასტურდეს დამაკმაყოფილებელი სამედიცინო დასკვნებით, რომელსაც, აუცილებლობის შემთხვევაში, კომპანიის მიერ განწესებული ექიმი დაადასტურებს. საქმეში წარმოდგენილი მტკიცებულებებიდან კი ჩანს, რომ ვერც ერთი კლინიკა, ვერც ერთი სამედიცინო დასკვნა ოპერაციების შედეგად მოსარჩელის შრომისუუნარიანობის აღდგენის პერსპექტივას ვერ ადასტურებს, მათ შორის, ვერც გერმანიის BG Clinic. ასევე, განმარტა, რომ კომპანიამ შრომითი ხელშეკრულების შეწყვეტისას ჯამში 120,512.3 აშშ დოლარი გადაუხადა დაზარალებულს, საიდანაც 2012-2014 წწ. კოლექტიური ხელშეკრულების 25.3-ე მუხლის და # 3 დანართის შესაბამისად შეზღუდული შესაძლებლობისათვის (შრომისუუნარობისათვის) 100%-იანი კომპენსაცია 90,882 აშშ დოლარია, 2016 წლის ივლისის თვის ხელფასი-536.3 აშშ დოლარი და დამატებით 29,094 აშშ დოლარი. აღნიშნული განმარტება სასამართლომ მას შემდეგ გააკეთა, რაც 2014 წლის 31 დეკემბერს ხელშეკრულება შეწყდა და 2015-2017 წწ. კოლექტიური ხელშეკრულება ამოქმედდა. 2016 წლის 31 ივლისამდე მოსარჩელე პირველი მოპასუხის მიერ დაქირავებულ მეზღვაურად ითვლებოდა და მის მიმართ 2015-2017 წწ. კოლექტიური ხელშეკრულება მოქმედებდა, რომლის პირველ მუხლშიც განმარტებულია,

რომ ეს IBF ხელშეკრულება იმ სტანდარტულ პირობებს განსაზღვრავს, რომლებიც იმ მეზღვაურების მიმართ გამოიყენება, რომლებიც აპელანტი კომპანიის კუთვნილ ან მისი მართვის ქვეშე მყოფ გემებზე მუშაობენ. პირველი მოპასუხე გაერთიანებული მოლაპარაკებების ჯგუფის წევრია, რომელთან დაკავშირებით კერძო IBF ხელშეკრულება არსებობს. კერძო IBF ხელშეკრულებასთან და IBF ხელშეკრულების მემორანდუმთან ერთად, რომლებიც მეზღვაურებთან დაკავშირებულ პირობებს შეიცავენ, ეს IBF ჩარჩო-ხელშეკრულება CBA წარმოადგენს ზოგად IBF შეთანხმებას საერთაშორისო სატრანსპორტო მუშების ფედერაციასა (ITF) და საზღვაო დამქირავებლების გაერთიანებული მოლაპარაკებების ჯგუფს (JNG) შორის. ეს ხელშეკრულება მიიჩნევა ყველა იმ მეზღვაურის ხელშეკრულების ნაწილად, ვის მიმართაც ეს ხელშეკრულება გამოიყენება და ყველა მის პირობას შეიცავს. ამ ხელშეკრულებით სიტყვები „მეზღვაური“... გამოიყენება იმავე მნიშვნელობით, რაც ზოგადად IBF ხელშეკრულებაში. გარდა ამისა, „მეზღვაური“ ნიშნავს ნებისმიერ პირს, რომელიც დაქირავებულია ან მუშაობს ისეთ თანამდებობაზე, რომლის მიმართაც გამოიყენება ეს კოლექტიური ხელშეკრულება. ყოველ მეზღვაურზე ვრცელდება კოლექტიური ხელშეკრულება დაქირავების ხელშეკრულების ძალაში შესვლის დღიდან, მიუხედავად იმისა მოაწერს ხელს გემის კოლექტიურ ხელშეკრულებას თუ არა, მოქმედებს მისი გემიდან ჩამოწერის დღემდე ან უფრო გვიან დრომდე მანამ, სანამ ამ ხელშეკრულების თანახმად კომპანია ვალდებული იქნება გადაუხადოს ხელფასი, მიუხედავად იმისა, დადებულია თუ არა შრომითი ხელშეკრულება მეზღვაურსა და კომპანიას შორის;

14.4. ამდენად, შრომითი ხელშეკრულების შეწყვეტის დროს დაზარალებულის მიმართ 2015-2017 წწ. კოლექტიური ხელშეკრულება მოქმედებდა, რომლის 22-ე მუხლის მიხედვით (სამედიცინო დახმარება) - მეზღვაურს უფლება აქვს მიიღოს სასწრაფო სამედიცინო დახმარება, როდესაც ეს საჭიროა. დაქირავების ნავსადგურში რეპატრიირებულ და სამსახურისთვის უვარგის მეზღვაურს უფლება აქვს სამედიცინო დახმარებაზე (ჰოსპიტალიზაციის ჩათვლით) კომპანიის ხარჯზე: ტრავმის შემთხვევაში - აუცილებელი სამედიცინო დახმარების აუცილებლობის ვადით ან მის სამედიცინო განსაზღვრამდე, თანახმად 25.2 პუნქტისა მუდმივი შრომისუუნარობის შესახებ. სამედიცინო დახმარების გაგრძელების უფლება დამაკმაყოფილებელი სამედიცინო ცნობებით დასტურდება;

14.5. დაუსაბუთებელია სააპელაციო სასამართლოს დასკვნა იმის შესახებ, რომ კასატორის მიმართ 2016 წლის 29 ივლისს 2012-2014 წწ. კოლექტიური ხელშეკრულება მოქმედებდა მაშინ, როდესაც კომპანიამ დაზარალებულს წერილობით არაერთხელ განუმარტა, რომ 2015-2017 წწ. კოლექტიური ხელშეკრულების 25-ე მუხლის საფუძველზე, სრული და

საბოლოო შესრულების სახით 102 882 აშშ დოლარი და ივლისის თვის აკადემოფობის თანხა 536.3 აშშ დოლარი გადაუხადა. ასევე, დაზარალებულს 2016 წლის 11 აგვისტოს წერილობით კიდეც ერთხელ განემარტა, რომ კომპენსაციისა და ივლისის თვის აკადემოფობის თანხასთან ერთად, კომპანიამ დამატებით 16,569.70 აშშ დოლარი (რომელიც კომპენსაციის სახით გადახდილი თანხის შემდეგ დაირიცხა) გადაუხადა, რომელიც პირველი და მეორე ეტაპის ოპერაციისთვის განკუთვნილ თანხას მოიცავდა. აღნიშნული თავისთავად გულისხმობდა კომპანიის მხრიდან 2015-2017 წწ. კოლექტიური ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებას, თუმცა - არაჯეროვნად (იხ. პირველი მოპასუხის 2016 წლის 27 ივლისისა და 2016 წლის 11 აგვისტოს წერილი; ანგარიშიდან ამონაწერი);

14.6. კასატორმა აღნიშნა, ყველა სამედიცინო დაწესებულება ერთხმად მიუთითებდა, რომ მოსარჩელის ჯანმრთელობის მდგომარეობის აღდგენის მიზნით აუცილებელია ოპერაციული მკურნალობა და რომ ეს არის ერთადერთი გამოსავალი და არსებობს მოსარჩელის ჯანმრთელობის მდგომარეობის გამოსწორების შანსი. წინააღმდეგ შემთხვევაში, სამედიცინო დაწესებულებები ასეთ დასკვნებს არ გააკეთებდნენ და პირდაპირ განსაზღვრავდნენ, რომ მოსარჩელის ჯანმრთელობის მდგომარეობა ოპერაციულ მკურნალობას არ ექვემდებარება, ამით დაზარალებულის მდგომარეობა არ გამოსწორდებოდა, ან მიუთითებდნენ რომ წარმატების შანსი არის ძალიან დაბალი ან თითქმის უიმედო. ასეთი დასკვნები განსახილველ შემთხვევაში არ გაცემულა;

14.7. შპს „მ-----ას“ ზემოაღნიშნული განმარტება შეიცავდა პაციენტის გაფრთხილებას მოსალოდნელი შესაძლო გართულებების შესახებ და აქ არ იყო მითითება იმის შესახებ, რომ ოპერაციული მკურნალობა არ იყო გამოსავალი, არ არსებობდა შანსი ან/და მდგომარეობა იყო უიმედო და ა.შ. როგორც წესი, ქირურგიული ოპერაციის ჩატარებამდე, წინასწარ, პაციენტისთვის 100%-ით გარანტიის მიცემა არ ხდება, რადგანაც ნებისმიერ ქირურგიულ ჩარევას შესაძლოა ახლდეს გართულებები, დისკომფორტი და ა.შ.;

14.8. ყველა გამოკვლევა, რაც ტრავმის მიღების შემდეგ მოსარჩელეს ჩაუტარდა, კომპანიის ინიციატივითა და ხარჯებით კეთდებოდა. ამდენად, დაზარალებულს ხელშეკრულების პირობები არ დაურღვევია. კომპანიის მიერ ბოლო შეთავაზება იყო შპს „ს-----ში“ გამოკვლევების ჩატარება და აღნიშნული გამოკვლევებიც ჩაიტარა კასატორმა. ამის შემდეგ დიაგნოსტიკური გამოკვლევების შესახებ შეთავაზებები აღარ ყოფილა. კომპანია ითხოვდა მხოლოდ ოპერაციული მკურნალობის გარეშე დღევანდელი დაზარალებულის ჯანმრთელობის მდგომარეობის გათვალისწინებით შრომისუნარიანობის ხარისხის განსაზღვრას

კომპენსაციის გადახდის მიზნით, რაზედაც კასატორმა უარი განაცხადა. მიუხედავად ამისა, კომპანიამ არსებულ ვითარებაში დამოუკიდებლად განსაზღვრა მოსარჩელის შრომისუნარიანობის საკითხი და ამ უკანასკნელს, მისი თანხმობის გარეშე, კომპენსაციის თანხა გადაუხადა, ამით კომპანიამ მოსარჩელესთან ურთიერთობა შეწყვიტა. თუმცა, უნდა ითქვას, რომ აღნიშნულის შემდეგ BG CLINIC-ში პირველი ოპერაციის თანხები გადაუხადა, მაგრამ აქვე განმარტა, რომ ეს იყო ორივე ოპერაციის თანხა და სხვა თანხების გადახდას აღარ აპირებდა.

14.9. კასატორი არ ეთანხმება სააპელაციო სასამართლოს დასკვნას იმის შესახებ, რომ მოცემულ საქმეზე საქართველოს საერთო სასამართლოებს საერთაშორისო კომპეტენცია არ გააჩნიათ,

14.10. უდავოდ დადგენილი ფაქტია, რომ აპელანტი კომპანიის მეზღვაურებს საქართველოში, ქ. ბათუმში, მომსახურებას მეორე მოპასუხე უწევს, ზეპირი თუ წერილობითი შეთანხმების საფუძველზე, რის გამოც კასატორი არ ეთანხმება იმას, რომ მეორე მოპასუხე - არასათანადო მოპასუხეა.

15. საკასაციო სამართალწარმოების ეტაპი

15.1. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 1 მარტის განჩინებით საკასაციო საჩივარი წარმოებაში იქნა მიღებული, სსსკ-ის 391-ე მუხლის მიხედვით დასაშვებობის წინაპირობების შესამოწმებლად.

15.2. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 18 მაისის განჩინებით საკასაციო საჩივარი დასაშვებად იქნა ცნობილი, სსსკ-ის 391-ე მუხლის მე-5 ნაწილის „ა“ და „ე“ ქვეპუნქტების საფუძველზე და მიღებულ იქნა არსებითად განსახილველად.

15.3. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 29 აგვისტოს განჩინებით საქმეზე ზეპირი განხილვა დაინიშნა.

15.4. საქმის ზეპირი განხილვისას კასატორმა კიდევ ერთხელ განაცხადა, რომ მკურნალობის გაგრძელება აუცილებელია, მისი შეწყვეტა არ შეიძლება. კასატორის მითითებით, მან აუცილებლად უნდა გაიკეთოს პირველი ოპერაცია, რის შემდეგაც გაირკვევა მეორე ოპერაციისა და შემდგომი მკურნალობის ხარჯები;

15.5. მოპასუხეთა წარმომადგენელმა ზეპირი მოსმენით გამართულ სხდომაზე განაცხადა, რომ პირველ მოპასუხეს მოსარჩელისათვის 100 %-იანი შრომისუნარიანობის კომპენსაცია - 120 000 აშშ დოლარი უკვე გადახდილი აქვს, რის გამოც ფაქტიურად დავის საგანი არ არსებობს, შესაბამისად, არ

არსებობს სარჩელის დაკმაყოფილების წინაპირობებიც.

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების გაცნობის, მტკიცებულებათა ერთობლივად გაანალიზების, მხარეთა მოსმენისა და საკასაციო საჩივრის იურიდიული დასაბუთებულობის არსებითად განხილვის შედეგად მიიჩნევს, რომ მოსარჩელის საკასაციო განაცხადი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგი არგუმენტაციით:

16. სსსკ-ის 410-ე მუხლის შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო არ დააკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს, თუ: ა) კანონის მითითებულ დარღვევას არა აქვს ადგილი; ბ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებას საფუძვლად არ უდევს კანონის დარღვევა ან გ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება არსებითად სწორია, მიუხედავად იმისა, რომ გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილი არ შეიცავს შესაბამის დასაბუთებას.
17. სსსკ-ის 407-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დამტკიცებულად ცნობილი ფაქტობრივი გარემოებები სავალდებულოა საკასაციო სასამართლოსათვის, თუ წამოყენებული არ არის დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება). დასაბუთებულ პრეტენზიაში იგულისხმება მითითება იმ პროცესუალურ დარღვევებზე, რომლებიც დაშვებული იყო სააპელაციო სასამართლოს მიერ საქმის განხილვის დროს და რამაც განაპირობა ფაქტობრივი გარემოებების არასწორად შეფასება, მატერიალურ-სამართლებრივი ნორმის არასწორად გამოყენება ან/და განმარტება.
18. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პარაგრაფი ავალდებულებს სასამართლოს, დაასაბუთოს თავისი გადაწყვეტილება, რაც არ უნდა იქნეს გაგებული თითოეულ არგუმენტზე დეტალური პასუხის გაცემად (*იხ. ჯღარკავა საქართველოს წინააღმდეგ, # 7932/03; Van de Hurk v. Netherlands, par.61, Garcia Ruiz v. Spain [GC] par.26; Jahnke and Lenoble v France (dec.); Perez v France [GC], par. 81*).
19. საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ კასატორს არ აქვს წარმოდგენილი დასაბუთებული საკასაციო პრეტენზია, რომელიც სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმებას გამოიწვევდა. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება არსებითად სწორია.
20. საკასაციო სასამართლომ არაერთ საქმეში განმარტა: „სასამართლოს უპირველესი ამოცანაა, დაადგინოს, თუ რას ითხოვს მოსარჩელე მოპასუხისაგან და რის საფუძველზე, ანუ რომელ ფაქტობრივ გარემოებებზე ამყარებს თავის მოთხოვნას. სასამართლომ მხარის მიერ მითითებული მოთხოვნის ფარგლებში უნდა მოძებნოს ის სამართლებრივი ნორმა (ნორმები),

რომელიც იმ შედეგს ითვალისწინებს, რისი მიღწევაც მხარეს სურს. ამასთან, მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძვლად განხილული ნორმა (ან ნორმები) შეიცავს იმ აღწერილობას (ფაქტობრივ შემადგენლობას), რომლის შემოწმებაც სასამართლოს პრეროგატივაა და რომელიც უნდა განხორციელდეს ლოგიკური მეთოდების გამოყენების გზით, ანუ სასამართლომ უნდა დაადგინოს, ნორმაში მოყვანილი აბსტრაქტული აღწერილობა რამდენად შეესაბამება კონკრეტულ ცხოვრებისეულ სიტუაციას და გამოიტანოს შესაბამისი დასკვნები. ის მხარე, რომელსაც აქვს მოთხოვნა მეორე მხარისადმი, სულ მცირე, უნდა უთითებდეს იმ ფაქტობრივ შემადგენლობაზე, რომელსაც სამართლის ნორმა გვთავაზობს. აქედან გამომდინარე, შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ მოთხოვნის სამართლებრივი საფუძვლის რომელიმე ფაქტობრივი წანამძღვრის (სამართლებრივი წინაპირობის) არარსებობა გამორიცხავს მხარისათვის სასურველი სამართლებრივი შედეგის დადგომას“ (იხ. სუსგ ას-1529-1443-2012, ას-973-1208-04; ას 664-635-2016).

21. საკასაციო სასამართლო, უპირველეს ყოვლისა, დაასახელებს იმ სამ ძირითად საკვანძო საკითხს, რაც საკასაციო საჩივრის არსებითი განხილვის პირობებში შეფასდება. ესენია: ა) საქართველოს სასამართლოს საერთაშორისო კომპეტენცია; ბ) მეორე მოპასუხე, როგორც არასათანადო მოპასუხე; გ) სარჩელის საფუძვლიანობა.
22. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ **სააპელაციო სასამართლოს მიერ უდავოდ არის დადგენილი, რომ მოსარჩელე უცხო ქვეყნის დროშის ქვეშ მცურავ გემზე მუშაობდა და ინციდენტი კანადაში მოხდა, ანუ მოსარჩელის ჯანმრთელობას ზიანი კანადაში მიაღება.** უდავოდაა დადგენილი, რომ მოსარჩელე 2012 წლის 13 აპრილიდან შრომით ურთიერთობაში იმყოფებოდა პირველ მოპასუხესთან (იხ. შრომითი ხელშეკრულება- ტ. 1, ს.ფ. 22-64). მეორე მოპასუხედ დასახელებული კომპანია საქართველოში რეგისტრირებული იურიდიული პირია, რომელიც სამეწარმეო რეესტრში ირიცხება 2012 წლის 4 ოქტომბრიდან, ანუ მას შემდეგ, რაც მოსარჩელის ჯანმრთელობას ზიანი მიაღება კანადაში. მეორე მოპასუხე საწარმოს დამფუძნებელია არა პირველი მოპასუხე , არამედ - სხვა იურიდიული პირი „სი.ეს.ემ.ქრუ სერვის ლიმიტედი“ (იხ. ამონაწერი სამეწარმეო რეესტრიდან - ტ. 1, ს.ფ. 169-170). პირველი მოპასუხე მის მიერ წარდგენილ კვალიფიციურ შესაგებელში (იხ. ტ. 2, ს.ფ. 47-125), უთითებს, რომ მეორე მოპასუხე არ არის პირველი მოპასუხის წარმომადგენელი საქართველოში, ხოლო საქმის მასალებში გერმანიის საელჩოს სახელზე წარდგენილი 2015 წლის 6 ივნისის წერილი (იხ. ტ. 1, ს.ფ. 66), სადაც მითითებულია, რომ კასატორი თითქოსდა მეორე მოპასუხე საწარმოში მუშაობს, გაცემულია მოსარჩელის მიერ გფრ-ის საელჩოში ვიზის მიღების მხარდასაჭერად და იგი სამართლებრივ შედეგებს არ წარმოშობს, არ ცვლის იმას, რომ მოსარჩელე სახელშეკრულებო ურთიერთობაში პირველ მოპასუხესთან იყო (იხ. შესაგებელი, ტ. 2, ს.ფ. 49).
- 22.1. მეორე მოპასუხე მის მიერ წარდგენილი შესაგებლით (იხ. ტ. 1, ს.ფ. 160-186), სარჩელს არ ცნობს და უთითებს, რომ მოსარჩელე სხვა იურიდიულ პირთან

იმყოფებოდა შრომითსახელშეკრულებო ურთიერთობაში, რასაც მოსარჩელე აღნიშნავს კიდევ თავის სარჩელში; მეორე მოპასუხე უთითებს, რომ ის არ არის მოსარჩელის დამქირავებელი და, შესაბამისად, სსსკ-ის 85-ე მუხლის საფუძველზე არასათანადო მოპასუხეა. სსსკ-ის 85-ე მუხლიდან გამომდინარე, რომელიც არასათანადო მოპასუხის შეცვლის წესს ადგენს, სააპელაციო სასამართლოს შეთავაზებაზე აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით, მოსარჩელე არ დაეთანხმა სასამართლოს განმარტებას და კვლავ სათანადო მოპასუხედ მიიჩნია მეორე მოპასუხე. **ამ შემთხვევაში, მეორე მოპასუხე არ არის მოსარჩელის დამქირავებელი, შესაბამისად, მათ შორის არ არსებობს სახელშეკრულებო ურთიერთობა და სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებით სარჩელი არ დაკმაყოფილდა, რასაც საკასაციო სასამართლო იზიარებს.**

22.2. საკასაციო სასამართლომ სსკ-ის 464-ე მუხლზე მითითებით განმარტა, რომ განსახილველ შემთხვევაში არ არსებობს მეორე მოპასუხისათვის სოლიდარული ვალდებულების დაკისრებისათვის გათვალისწინებული არც ერთი საფუძველი (ხელშეკრულება, კანონი, ვალდებულების საგნის განუყოფლობა). იქიდან გამომდინარე, რომ პირველ მოპასუხეს ზიანის ანაზღაურება ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ეკისრება და მეორე მოპასუხე ხელშეკრულების მხარე არ არის, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მეორე მოპასუხე არასათანადო მოპასუხეა.

23. წინამდებარე განჩინების მე-13 პუნქტში მითითებული სპეციალური კანონი უცხო ელემენტით დატვირთულ კერძოსამართლებრივ ურთიერთობებს ასახავს და მისი პირველი მუხლი გამოყენების სფეროს შემდეგნაირად აწესრიგებს: ეს კანონი განსაზღვრავს, თუ რომელი სამართლებრივი წესრიგი გამოიყენება უცხო ქვეყნის სამართალთან დაკავშირებული საქმის ფაქტობრივი გარემოებების არსებობისას, აგრეთვე საპროცესო სამართლის იმ ნორმებს, რომლებიც გამოიყენება ასეთი საქმის წარმოებისას. ამავე კანონის მე-8 მუხლით დადგენილია საერთაშორისო კომპეტენციის პრინციპი, კერძოდ, საქართველოს სასამართლოებს აქვთ საერთაშორისო კომპეტენცია, თუ მოპასუხეს საქართველოში აქვს საცხოვრებელი ადგილი, **რეზიდენცია** ან ჩვეულებრივი ადგილსამყოფელი. მე-9 მუხლი კი საერთაშორისო კომპეტენციის შემთხვევების ამომწურავ ჩამონათვალს ადგენს: საქართველოს სასამართლოებს საერთაშორისო კომპეტენცია აქვთ იმ შემთხვევაში, თუ:

ა) მოპასუხე რამდენიმე პირია და ერთ-ერთ მათგანს საცხოვრებელი ადგილი, რეზიდენცია ან ჩვეულებრივი ადგილსამყოფელი საქართველოში აქვს;

ბ) ხელშეკრულებით განსაზღვრული ვალდებულებების შესრულების ადგილი საქართველოა;

გ) სარჩელი ეხება მართლსაწინააღმდეგო ან მასთან გათანაბრებული ქმედებით მიყენებულ ზიანს და ასეთი ქმედების ჩადენა ან ზიანის მიყენება საქართველოში მოხდა;

დ) დავა ეხება იმ საწარმოს ფილიალს, რომლის რეზიდენციაც საქართველოშია; ე) მამობის დადგენის ან ალიმენტის გადახდის საქმეებზე ბავშვის ან ალიმენტის მიმღების საცხოვრებელი ადგილი ან ჩვეულებრივი ადგილსამყოფელი საქართველოშია;

ვ) სარჩელის საგანია სამემკვიდრო უფლების დადგენა, სამკვიდრო ქონების გაყოფა და მამკვიდრებელს გარდაცვალებისას საცხოვრებელი ადგილი, ჩვეულებრივი ადგილსამყოფელი ან სამკვიდრო ქონება საქართველოში ჰქონდა.

23.1. საკასაციო სასამართლო განმარტვს, რომ განსახილველ შემთხვევაში, შრომითი ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულება საქართველოში შესრულდა - დაზარალებული მეზღვაურის მკურნალობის ხარჯები დაზარალებულს საქართველოში ჩაურიცხა პირველმა მოპასუხემ, შესაბამისად, სპეციალური კანონის მე-9 მუხლის „ბ“ პუნქტის საფუძველზე, **ხელშეკრულებით განსაზღვრული ვალდებულებების შესრულების ადგილი საქართველოა და საქართველოს საერთო სასამართლოებს გააჩნიათ საერთაშორისო კომპეტენცია განსახილველ დავაზე.** განსახილველი დავისადმი საქართველოს საერთო სასამართლოების საერთაშორისო კომპეტენციის პრინციპის შემოწმების საკითხი სამართლის საკითხს განეკუთვნება და მხარის მითითების არარსებობის პირობებშიც, მისი შემოწმება სასამართლოს პრეროგატივა და ინიციატივაა, რაც არ განიხილება მხარეთა პროცესუალური თანასწორობის პრინციპის უგულებელყოფად. საკასაციო სასამართლო არ იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს დასკვნას, რომ მოცემულ დავაზე საქართველოს სასამართლოს არ აქვს საერთაშორისო კომპეტენცია (იხ. წინამდებარე განჩინების მე-13 პუნქტი), რადგან ასეთ შემთხვევაში სარჩელი წარმოებაში არ უნდა მიეღო საქართველოს სასამართლოს ან მისი წარმოებაში არასწორად მიღების შემთხვევაში, განუხილველად უნდა დაეტოვებინა.

24. საკასაციო სასამართლო იმაზეც გაამახვილებს ყურადღებას, რომ გადაწყვეტილების აღსრულება მხარისათვის გარანტირებული სამართლიანი სასამართლოს განუყოფელი ნაწილია (Apostol v. Georgia; §37; ასევე, იხ. Hornsby v. Greece, §40), ნებისმიერი სასამართლოს მიერ გამოტანილი გადაწყვეტილების აღსრულება „სასამართლო პროცესის“ განუყოფელ ნაწილად უნდა განიხილებოდეს ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის მიზნებიდან გამომდინარე (IZA Ltd and Makrakhidze v. Georgia, §42; Burdov v. Russia, §34; Hornsby v. Greece, §40). სასამართლოს მიერ გადაწყვეტილების მიღება მხარეთათვის კონკრეტულ სამართლებრივ შედეგებს წარმოშობს, რომელიც აღსრულებადი უნდა იყოს. განსახილველ შემთხვევაში პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის (იხ. ამ განჩინების 10.1 ქვეპუნქტი) აღსრულება პრობლემური გახდება და შესაძლებელია, რომ გადაწყვეტილება აღუსრულებლად დარჩეს, მისი სარეზოლუციო ნაწილის არასრულყოფილებისა და ბუნდოვანების გამო, რაც უხეშად დაარღვევს სამართლიანი სასამართლოს პრინციპს. პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილში არ არის მითითება იმის თაობაზე, თუ რა ოდენობის ხარჯი უნდა გასწიოს მოპასუხემ მოსარჩელის

მკურნალობისათვის, რაც გადაწყვეტილების აღსრულებას გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის.

25. მხარეები არ დავობენ იმაზე, რომ პირველმა მოპასუხემ მოსარჩელის გამოჯანმრთელებისათვის გარკვეული ხარჯები გასწია (იხ. ამ განჩინების 10.3. ქვეპუნქტი), ამასთან მხარეები ადასტურებენ, რომ პირველმა მოპასუხემ მოსარჩელეს კომპენსაციის სახით 120 000 აშშ დოლარი ანგარიშზე ჩაურიცხა, თუმცა, მოსარჩელე მას ოპერაციისათვის არ იყენებს, რადგან აღნიშნული თანხა კომპენსაციისათვის იყო განკუთვნილი და არა მკურნალობისათვის.
26. საკასაციო სასამართლო კასატორს სსკ-ის 408-ე მუხლზე მიუთითებს და განუმარტავს, რომ დაზარალებულს აქვს როგორც მკურნალობის ხარჯების, ასევე ყოველთვიური სარჩოს ან კომპენსაციის მოთხოვნის უფლება. ყოველთვიური სარჩოსა და კომპენსაციის მოთხოვნის უფლება ალტერნატიული მოთხოვნებია, დაზარალებული ერთ-ერთი მათგანის არჩევით/მიღებით მეორის მოთხოვნის უფლებას კარგავს, ხოლო მკურნალობის ხარჯების ანაზღაურების მოთხოვნა დამოუკიდებელია და კომპენსაციის მიღებით, მისი მოთხოვნის უფლება დაზარალებულს არ ერთმევა. ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, მოსარჩელეს შეეძლო და უნდა გამოეყენებინა კომპანიის მიერ გადაცემული თანხა, პირველი ოპერაცია გაეკეთებინა და სასამართლოსათვის დადასტურებულად უნდა წარედგინა მკურნალობის შემდგომი ნაბიჯების აუცილებლობა და ღირებულება. აღნიშნულის არარსებობის პირობებში კი სარჩელის საფუძვლიანობა ეჭვქვეშ დგება. ამასთან, დადასტურებულია, რომ დაზარალებული უარს აცხადებდა კომპანიის მიერ შეთავაზებული გამოკვლების ჩატარებაზე, რის გამოც მკურნალობის პროცესი გაჭიანურდა და გართულდა, რაც დადგენილი აქვს სააპელაციო სასამართლოს და ამ მსჯელობასა და დასკვნებს სავსებით იზიარებს საკასაციო სასამართლო (იხ. ამ განჩინების 12.4, 12.5, 12.6, 12.9 ქვეპუნქტები).
27. კასატორი მიიჩნევს, რომ მასსა და კომპანიას შორის შრომითი ხელშეკრულება არ შეწყვეტილა, რის გამოც კომპანიას კვლავ ეკისრება ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების შესრულება - დაზარალებულის მკურნალობის ხარჯების ანაზღაურება. კასატორის ამ პრეტენზიას საკასაციო სასამართლო არ იზიარებს და მიიჩნევს, რომ ამ ნაწილში სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობა დასაბუთებული და კანონიერია (იხ. ამ განჩინების 12.3, 12.7, 12.8, 12.10 ქვეპუნქტები).
28. კასატორი აცხადებს, რომ სააპელაციო სასამართლომ 2012-2014 წწ. კოლექტიური ხელშეკრულების 22.4 და 25.2 მუხლებით იხელმძღვანელა, ნაცვლად 2015-2017 წწ. კოლექტიური ხელშეკრულების 22-ე და 25.2-ე მუხლებისა. აღნიშნულთან დაკავშირებით საკასაციო სასამართლო დასახელებულ ნორმებს მოიხმობს იმის საილუსტრაციოდ, რომ სასარჩელო

მოთხოვნას სამართლებრივი საფუძველი არ აქვს (იხ. საკასაციო პრეტენზია წინამდებარე განჩინების 14.5 ქვეპუნქტში). 2012-2014 წლების კოლექტიური ხელშეკრულების 22.4 მუხლში მითითებულია, რომ სამედიცინო დახმარების განგრძობადი აუცილებლობა უნდა დადასტურდეს დამაკმაყოფილებელი სამედიცინო დასკვნებით, რომელსაც აუცილებლობის შემთხვევაში დაადასტურებს კომპანიის მიერ განწესებული ექიმი. თუ ექიმი, რომელიც განწესებულია მეზღვაურის მიერ ან მისი სახელით, არ დაეთანხმება შეფასებას, კომპანიისა და პროფკავშირის მიერ შეიძლება ნომინირებულ იქნეს მესამე ექიმი, რომლის გადაწყვეტილებაც იქნება სავალდებულო და საბოლოო მხარეთათვის, ხოლო ხელშეკრულების 25.2 მუხლში ნათქვამია, რომ მეზღვაურის შრომისუუნარობა განისაზღვრება კომპანიის მიერ დანიშნული ექიმის მიერ. თუ მეზღვაურის მიერ ან მისი სახელით დანიშნული ექიმი არ ეთანხმება შეფასებას, შესაძლებელია კომპანიის ან პროფკავშირის მიერ ერთობლივად მესამე ექიმის დანიშვნა, რომლის გადაწყვეტილება იქნება საბოლოო და მხარეთათვის სავალდებულო (ტ. 2, ს/ფ 85-86). 2015-2017 წლების კოლექტიური ხელშეკრულების 22.3 მუხლის თანახმად დაქირავების ნავსადგურში რეპატრიირებულ და სამსახურისათვის უვარგის მეზღვაურს უფლება აქვს სამედიცინო დახმარებაზე (ჰოსპიტალიზაციის ჩათვლით) კომპანიის ხარჯზე ტრავმის შემთხვევაში - აუცილებელი სამედიცინო დახმარების აუცილებლობის ვადით ან მის სამედიცინო განსაზღვრამდე, თანახმად 25.2 პუნქტისა მუდმივი შრომისუუნარობის შესახებ. ხელშეკრულების 25.2 მუხლში ნათქვამია, რომ მეზღვაურის შრომისუუნარობა განისაზღვრება კომპანიის მიერ დანიშნული ექიმის მიერ. თუ მეზღვაურის მიერ ან მისი სახელით დანიშნული ექიმი არ ეთანხმება შეფასებას, შესაძლებელია კომპანიის ან პროფკავშირის მიერ ერთობლივად მესამე ექიმის დანიშვნა და ამ ექიმის გადაწყვეტილება იქნება საბოლოო და მხარეთათვის სავალდებულო (ტ. 1, ს/ფ 50-51).

29. საკასაციო სასამართლო, ამ განჩინების 28-ე პუნქტში დასახელებული სახელშეკრულებო მოწესრიგების საფუძველზე მიიჩნევს, რომ კომპანიამ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულება შეასრულა, დაზარალებულ მეზღვაურს მკურნალობის ხარჯები აუნაზღაურა, კომპენსაცია და ხელშეკრულების შეწყვეტამდე ხელფასი გადაუხადა, რის გამოც სარჩელის დაკმაყოფილების წინაპირობები არ არსებობს. კასატორი ვერ ასაბუთებს მისი მოთხოვნის ფაქტობრივ-სამართლებრივ საფუძვლიანობას.
30. საკასაციო სასამართლოს მიერ მოცემული საქმის არსებითად განხილვის ეტაპზე, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დადგენილი ფაქტების საფუძველზე, კასატორს არ მიუთითებია ისეთ გარემოებაზე, რაც საკასაციო სასამართლოს მისცემდა შესაძლებლობას, სარჩელი დასაბუთებულად მიეჩნია, აღნიშნული კი საკასაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის

თქმისა და სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების საფუძველია.

31. კასატორი სახელმწიფო ბაჟის გადახდის ვალდებულებისაგან გათავისუფლებულია (სსსკ-ის 46.1-ე მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტი).

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი :

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-8, 399-ე, 372-ე, 257.1-ე, 264.3-ე, 284-ე, 285-ე, 410-ე მუხლებით, 408-ე მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილებით და

და ა დ გ ი ნ ა :

1. ლ--- ხ-----ის საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
2. უცვლელად დარჩეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 30 ნოემბრის გადაწყვეტილება
3. განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

თავმჯდომარე

ე. გასიტაშვილი

მოსამართლეები:

ზ. ძლიერიშვილი

ბ. ალავიძე